

הארט השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת וישב

תשפ"ג

גיליון 141

א לעבטיגער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

חנכה - האור בפתח!

אור החנכה

הנה הם קרבים ונבאים
ימי החנכה המאירים.

אורות רמים נשגבים ונעלים
מששת ימי בראשית גנוזים.

העלתך את הנרות מבית הקדשים
מחדש נקבעו בימי החשמונאים.

מי הודאה ליחיד ולרבים
שעשוע עולם הבא לעולמים.

החשך אשר על פני תהום - ממלכות הנונים
נעלימם באור המנונה - המאיר לארץ ולדורים.

סמוך ונראה לנרות נזמר בשירים ורננים
הארת הרצון נגביר בקמיה ופיסופים.

ליו נרות מהאורות הנעלמים
נעלימם בלילות החנכה המאירים.

השכינה נמשך למטה מעשרה טפחים
אפל ליל ורשות הרבים - מאירים ומבהיקים.

ומנותר קנקנים נעשה גס לשושנים
נזכר בכל המצבים, הגמנים והעתים.

כל שנה ושנה מתחדשים הנסים הקדומים
ש'החיינו' גם בזמן הזה פתקנת החכמים.

ל'הדליק ג'ר חנכה ולהמשיך מימי הנחלים
אורו של הנחל נובע השזורים בספריו הקדושים.

כמימים ההם בזמן הזה נמשך נפלאות ונסים.
להיות מוסף והולך ללילות ולמימים החתומים.

המשכת השמחה גם לימות החל ששת ימים
בסוד ימי החנכה - פתורים ומבוארים.

סלח נא... אשר ב'יום הכפורים' מעתירים
לעון העם הזה בגלל חסדך ורפאשך נשאת -
פועלים.

אור ספירת ה'בינה' אשר מעל המקיפים
בשמונת ימי חנכה זאת משיגים.

עזות דקדושה בגבורת החשמונאים
הוראה לדורות במלחמת היצרים.

שכחת התורה מאות חכמת הנונים
התבטלה בלח תורתם של צדיקים.

יום יום באמירת הלל להקב"ה מתחברים
ואור האהבה שבדעת מתגלה בארץ ובשמים.

בח' הימים ח' מדות רחמים מליג מאירים
וב'אזת חנוכה' המשך תקוני המדות נשלמים.

אורות אין סוף אשר במים אלו טמונים
נזכה להמשיכם למימים אשר לטובה באים.

עצם ימי הוד אלו היוו חלק מהבניין של עם ישראל
להאיר ולנווט את דרכם במכלול הזמנים והעיתים.
וכבר ידוע דברי קדשו של רביה"ק (חיי מוה"רן פ"ט)
שבכל חג עם סיום החג הוא בדרגה גבוהה ביותר ממה
שהיה לפני כן.

בוודאי דברים אלו אמורים ללמד ולהאיר בנו
קדושת החג שמרומם ומגביה את האדם גם אם לא
חשים ומרגישים זאת.

להתחבר ככל יכולתנו למהות ימים אלו

אופן ה'ב': בהתחברותנו ביתר שאת לפנימיות ימי חג
החנוכה הקדושים, בכך: שנכין נפשנו ברצונות
וכיסופים - האף אומנם שימי החנוכה מאירים לכל
ישראל בכל דרגתם אף לאלו שהם למטה מעשרה
טפחים, אך זאת הוא בצמצום כדי חינונו. אולם מידה
טובה מרובה כאשר אפשר מימי חנוכה אלו להרוויח
אור גדול שיאיר לו אור החנוכה בתורה ובמצוות
ובעבודת הבורא אור גדול מאד להוציא נפשנו
מחשכיה, דבר זה הוא לכל אחד כפי שהוא מכין עצמו
לימי זוהר וקדושה אלו, הן בהכנה דרבה של תפילות
וכיסופים, לימוד עניני החג ומהותו הפנימית, הכל
משולב בכיסופים ורצונות כנים לקבלת אור נשגב זה
שיאיר בנושמתו ולבבינו להרגיש ולהתרגש מאור ימים
נעליים ומרוממים אלו.

כלל הדברים: להאמין שימים אלו עושים את השינוי
אפילו אם לא חשים ומרגישים! וכל זאת בהכנה של
רגשי אש קודש להמשיך אורות החנוכה לצעוד
ולהתקדם, מוסיף והולך...

ככל שנאמין בסגולת אלו הימים, ובנוסף נרצה
נשתוקק וננסוף לקבל השפעתם, יהיה לנו כלים
להמשיך אור גדול זה הגנוז שממי רום - לקבל יותר
מקדושתו ומעלתו, וכמו שאנו אמרים בחנוכה:
"וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו..." ימים אלו קבועים
הם! חכמינו כבר לשנה הבאה קבעו להאיר לארץ
ולדורים עליה לשעה ולדורות עולמים.

חנוכה בשער; הבה ונצל אלו הימים להאיר לנו
לכלל ימות השנה באורם זיווהם והדרם, נצל זאת
במלא חופנים להמשיך הארה זו לשעות לימים
ולחדשים הבאים עלינו לטובה.

אפריזלאכן חנכה

הנה נכנסים אנו לאור ימי חנוכה הקדושים אורם
וסגולתם חופפים עלינו בהכריזם; חנוכה בפתח....

היה זה בעת ששח האי גברא רבא הרה"ח ר' לוי
יצחק בנדר זצ"ל בימי החנוכה הקדושים, עת היה
משקה בשיעוריו לעדרים שומעי לקחו - התבטא
בערגה: נמצאים ועומדים אנו כעת בימים, בשעות,
בדקות וברגעים של ימי חנוכה הקדושים, אורם
הגדול מאירים כעת, הבה ונצל זאת...

הנה כי כן ימי החנוכה הקדושים מאירים באורם
הזוהר, אורם מבהיק במלוא עוצמתו בחשכת הגלות
הארוך והמר ככלליות ובפרטיות כמבואר באריכות
בספרי אמת ומאירים בדברי הרב והתלמיד רביה"ק
מוה"רן מברסלב זיע"א ותלמידו הגדול רבי נתן.

היאך נזכה לאור החנוכה?

"רבים אומרים מי יראנו טוב", איך זוכים בעיתים
הללו לאור החנוכה שיאיר את מחשבי הנפש, ואם
כבר עברו עלינו בימי חיינו 'מי שמונה' - פעמים
רבות ולא זכינו לאור זה - מי יראנו טוב שבזאת
השנה יאיר במחשכים אור נהיר ובהיר!?

ועוד זאת, איך במרחק אלפי שנים תתעורר הנפש
לחיות מחדש הניסים והתגלות נפלאותיו שנעשה
לאבותינו בימים ההם כאילו נעשו בזמן הזה, ומנין
ניקח עוז להאיר בנפשנו!?

להאמין בסגולת והשפעת ימי הוד אלו

בכדי ליישב הדעת ולתת משיב לנפש - עלינו לבאר
זאת בשני פנים, כפי אשר מובא זאת;

אופן א. אמונה זכה ותמה - להאמין שאף אם לא
חווים ומרגישים רגשי ההתעלות - הם נמצאים כאן
בעולמנו הכללי והפרטי! אורם מופיע ומשפיע
בכלליות לעם ישראל, ובפרטיות לכל אחד מתיקונו
ומאורו הזך והבהיר - אור הגנוז.

האורות הנשגבים הטמונים בימי הוד אלו, מאירים
מחדש בכל שנה אורות של הוד, של ניצחון וגבורה,
הודאה והלל, אור התורה והמצוות ועוד עניינים
רמים ונשגבים, וכמו שאנו מברכים בשם ומלכות:
"שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה".

ימי השנה הינם 'קומה שלימה' כידוע מהאר"י
הק', ורבי נתן מרחיב על כך את הדיבור, כל חג
משלים את קומת השנה בעוד מדרגה ונדבך; וכמו
שבגשמיות אי אפשר לעלות למדרגה גבוהה
ש'בסולם' מבלי לעלות בקודמותיה, כך זה
ברוחניות שכל מהלך ימות השנה - משולבים הם
החגים להשפיע מאורם, ומבלי שנקבל כל חג יחסר
לנו מדרגות מאותו סולם להתעלות ולהתקדם.

וכך מסופר על האי חסידא רבא הרה"ח ר' שמואל
שפירא זצ"ל - שכבר עם סיומו של כל חג ומועד -
החל לומר את התפילות מ'ליקוטי תפילות' על החג
הקרב ובא, כהכנה אליו וקשירת החולה לשרשרת
של מועדים כמקשה אחת של עבודת ה'.

מאמינים אנו שבעצם קיום תקנת חז"ל במצוות
נר חנוכה - בתום ובפשטות ככל משפטו וחוקתו.
מושפעים אנו מאורות המועדים השייכים לימים
קדושים אלו, אף אם איננו מרגישים עילוי. כי הרי

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה בנושאת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זשי"ע

"היה לך את אחיו בצאן" (בראשית ל"ו ב')

מסירתו והשפעתו של הגה"ח רבי אברהם שטערנהארץ !

היה זה בקיץ תרל"ח, בהגיע עת דודים נערכה שמחת החתונה של החתן הנודע כבר בגאונותו הגדולה וצדקותו המופלגת הלוא הוא הגאון החסיד רבי אברהם שטערנהארץ מגזע רם ונישא, נינו של הרה"ק רבי נתן מברסלב מצד אמו, ונכד להרה"ק הרב מטשעהרין - עב"ג בתו של צעיר בניו של מוהר"נית - רבי יוסף חנה.

בהגיעו לשנת ה'ת"ז, נקבע זמן החתונה, אך בהתקרב מועד חופתו חסרו לו עוד כמה ימים למען יוכל לסיים בשנית את כל השי"ס - - - ודחו ע"פ בקשתו את זמן החתונה לשבועיים.

רבה הייתה שמחת הנישואין, בה נטלו חלק אישים חשובים, רמי מעלה מהעיר ברסלב ומחוצה לה, שפיארו שמחה זו בנוכחותם והוסיפו לה משנה הדר. ביניהם בלטו סב החתן מוהר"ר נחמן רבה של העיר טשעהרין, אחיו מוהר"ר חיים רבה של ברסלב. ועמם רבנים ודיינים, חסידים ואנשי מעשה מאנשי שלומנו חסידי ברסלב - שבאו לקחת חבל בשמחת צאצאיו של מוהר"נית.

כולם ששו אתם משובש בשמחה וברננה, ורקדו ריקודים נלהבים במשך שעות רבות. ותשתפך חדות הקודש עלי חוצות זמן רב.

כה נמשכה השמחה בבית משפחת שטערנהארץ בכבוד ובהתרוממות משך כל ימי השבע ברכות.

כאמור כפולה ומכופלת הייתה השמחה, שכן לצד מצוות שמחת חתן וכלה מרם הייחוס, בנוסף לכך - שמחת התורה לגמרה של תורה שביום זה סיים החתן דגן את כל השי"ס כולו. עוז וחדווה זו - היא אשר על נתנה אותותיה בקרב הנאספים, גדולים ותלמידי חכמים שחשו עצמם שושבינים קרובים לשמחה מעין זו. ובצדק, שכן היה החתן רבי אברהם משתעשע עם בענוות חן במשאם ומתנם של תלמידי חכמים המנעימים זה לזה בהלכה בפלפול ובאגדה.

עם תום ימי שמחת השבע ברכות חזר רבי אברהם לעיר מולדתו, מקום מגורי אביו רבי נפתלי הירץ צ"ל - ברסלב. בה קבע מושבו תוך שהוא מתפנה מכל טרדות העולם. כאן הוסיף להקדיש עתותיו במשנה מרץ, ולהתמסר כליל לתורה ועבודה, כאשר הייתה באמנה אתו מימים ימימה. כשכל רגעיו קדושים הם לתורה ויראת שמים.

באותם ימים שלאחר נישואיו, הגיע רבי אברהם לפרשת דרכים. עליו היה להחליט עתה על הליכות חייו ודרכו בעולמו. מצד אחד הוצעו לו הצעות רבניות נכבדות, לדון ולהרות בתוככי הקהילות ישראל, כפי שנהגו זקנו ואביו זקנו ולמעלה בקודש, שכולם הורו הוראה בישראל בקהילות גדולות. בעטרה זו חפצו בני המשפחה לענווד גם את רבי אברהם, שהיה מוכשר לדבר זה עד מאוד - וציפו להסכמתו.

אלא שמאידך, מקובל היה לו מבית רבו הנהגת מוהר"נית, שאם כי כוחו רב היה לו לקבל משרה רבנית, ואף כי חותנו הועיד לו כיסא לשבת עליו, בכל זאת התרחק מכל הצעה שהוא ממין המשרה, והתמסר כולו למען ענינו של רבינו בעולם.

רבי אברהם ניצב איפה לא פרשת דרכים, ולא ידע באיזה דרך יהלך. והנה הגיע דבר זקנו אליו, והורה לו את הדרך אשר ילך ואת המעשה אשר יעשה. זקנו הרב מטשעהרין מגדולי מעתיקי השמועה וממשיפי חסידי ברסלב - בהכירו את תכונותיו וכישוריו המבורכים חזה בו עתיד מזהיר בשטח הנהגת אנ"ש חסידי ברסלב, להם יוכל להאיר נתיבות ולהועיל הרבה בימים יבואו.

קרא הרב מטשעהרין לנכדו רבי אברהם, ושוחח עמו על תכליתו בין השאר אמר לו: "אברהם זאלסט וויסן אז דו ביסט דעם רביניס אָ מענטש. דו ביסט אַ באדינער פֿאר'ן רבי'ן און פֿאר אַלע אונזערע לייט, סיי אין תורה און סיי אין תפילה!" - "אברהם, דע לך שהנך איש חילו של רבינו, אתה הינך משמש לרבינו ולכלל אנ"ש הן בתורה הן בתפילה!"

רבי אברהם שמע את הדברים וכבר ידע לשיטת עצה בנפשו, ולהצעות של רבנות לא שעה. מאידך קלט היטב את מימרות זו האחרונה של זקנו הגדול, שקינה שביתה בלבו לכל ימי חייו. ואכן מני אז לא הצטמצם בדי אמות של הלכה בלבד, אלא קיים גם חובתו זו באמונה לשרת את אנ"ש חסידי ברסלב. לא הסתגר בפנינת ביתו ולא החזיק טובה לעצמו בלבד, מיטב כישורונותיו וסוגלת נפשו הוציא מרשות היחיד לרשות הרבים. וכבר בהיותו עול ימים האיר את הלבבות וחיזק את הנפשות. ביתו פתוח לרווחה לכל דורש, וממעינו שאבו את מימיו המפכים של הנחל נובע מקור חכמה. כשכל מתמסר למשימת קודש זו.

ועד לפני כיותר משישים שנה - שימש כמשפיע וכבעל תפילה כל ימיו, והלהיב את שומעי לקחו בתורתו של רבינו הקדוש ותלמידיו זשי"ע. הודות לכך זכו גם הדורות הבאים עד דורנו אנו - לשגשוגה ופריחתה של חסידי ברסלב בכמות ובאיכות. (ע"פ מובעי הנחל)

מן בְּצֵר הַיָּד יִשְׁקוּ הַמְּצָרִים | חֲנֻכָּה - פְּיָמִים הֵם...

לְדִים יְקָרִים ! אָנוּ מְאֹד שְׂמָחִים וּמְרֻשָּׁים, הִנֵּה מְגִיעַ הַיָּמִים הַשְּׂמָחִים, הַיָּמִים שְׂאֵנוּ כָּל כָּף אוֹהֲבִים - יָמֵי חֲנֻכָּה, הַנְּרוֹת, הַזְּמִירוֹת, הַסְּפָגְנוֹת, הַלֵּל וְשִׁירִים, הַלְּהִיּוֹת בֵּיתָה, וְעוֹד, וְעוֹד. אִפְשָׁר לְחַשׁ בְּאֻוִיר אֶת הַמְּתִיקוֹת וְהָאוֹר שֶׁל חֲנֻכָּה - פְּלָנוּ קִטְנִים וְגִדּוּלִים שְׂמָחִים מְחַג מִיָּחַד וְגִדּוֹל זֶה. זֶה חַג כְּזֶה נְעִים וְנִחְמֵד.

כְּתוּב בְּשֵׁם הָאָרִי הַקָּדוֹשׁ, שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים אֶת הַבְּרָכָה "שֶׁעֲשֵׂה נִסִּים לְאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הֵם בְּזִמְן הַזֶּה" - שֶׁכֵּן הַנְּסִים הַגְּדוּלִים שֶׁהָיוּ אֲז - "בַּיָּמִים הֵם" - כֵּן הָאוֹר הַגְּדוֹל שֶׁהָאִיר בְּחַג הַחֲנֻכָּה הָרִאשׁוֹן - לְאַחַר שֶׁנִּצְחָחוּ אֶת הַיּוֹנִים, וְרָאוּ אֶת הַנְּסִים הַגְּדוּלִים, בְּמִלְחָמָה, וּבְפָנֵי הַשָּׁמֶן - מֵאִיר שׁוֹב בַּיָּמִים אֵלוּ - כִּשְׂמֻנֵי חַג הַחֲנֻכָּה, וְזֶה שְׂאֵנוּ מְסַיְמִים אֶת הַבְּרָכָה "בְּזִמְן הַזֶּה", שֶׁכֵּתֵב בְּחֻמְכָּה זו - זֶה כְּמוֹ אֲז - בַּיָּמִים הֵם.

וְלָן מוֹבְנֵת הַהֲתַרְגְּשׁוֹת וְהַשְּׂמָחָה שֶׁל חֲנֻכָּה בְּכָל שָׁנָה מְחֻדָּשׁ - כִּי בְּחֻמְכָּה מֵאִיר שׁוֹב הָאוֹר הַגְּדוֹל כְּמוֹ בַּיָּמֵי הַחֲשֻׁמוֹנָאִים. מִתְחַבְּרִים אָנוּ לְחַג הַחֲנֻכָּה הָרִאשׁוֹן. בְּזִמְן "בֵּית שֵׁנִי". ג' אֲלֵפִים תְּרַכ"ב. בַּיָּמֵי הַחֲנֻכָּה אָנוּ כּוֹלִים לְהִתְחַבֵּר לְפָנֵי הַשָּׁמֶן הַטְּהוֹר - לְ"תוֹרַת הַקְּדוּשָׁה", לְחַוֵּשׁ אֶת אוֹרָה וְעִמּוּתָהּ וּמְתִיקוֹתָה. אָנוּ מִתְחַבְּרִים לְאוֹר הַמְּצוֹת' הַהֶפֶץ מֵהַיּוֹנִים שֶׁהָבִיא חוֹשֵׁךְ בְּעוֹלָם. נְרוֹת הַחֲנֻכָּה מְזַלְקִים מִשְׁמָה מְעֻשָּׂרָה טְפָחִים, סְמוּךְ לְפִתְחֵי שֶׁל רְשׁוֹת הַרְבִּים, שֶׁכֵּן זֶה מֵרָאָה לָנוּ שֶׁהָאוֹר הַגְּדוֹל מֵאִיר לְכֻלָּם, נִצָּל אֶת יָמֵי הַחֲנֻכָּה בְּהִלְכוֹת וּבְמִנְהַגֵּים, וְנִמְשָׁךְ הָאוֹר לְכָל הַשָּׁנָה.

פְּנִינֵי פְּרָשָׁה

"וישב יעקב בארץ כנען" (ל"א א')

אפ"ל ע"פ דבריהם (יבמות ס"ד): "אין ישיבת ח"ל עולה מן המניין. וזהו שהכתוב כותב לשון 'וישב' יחד עם 'ארץ כנען' - 'ארץ ישראל'. לומר: שיעקר הישיבה של יעקב - איש ישראלי אינו אלא ב'ארץ ישראל'.

כי בן זקנים הוא לך" (ל"א, ג')

"בן זקנים הוא לך" (עם הכולל של התיבות), בגימטריא: "בן רחל היה" (עם הכולל), וזהו: וישראל אהב את יוסף כי "בן זקנים הוא לך", ועוד, מהטעם; כי הרי - "בן רחל היה".

"כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים" (ל"א, ג')

אפ"ל שרמזו כאן ענין הדלקת "נר חנוכה" היוצא בפרשתנו 'וישב', וזהו: "בן זקנים הוא לך", בן זקנים רומז על אחרית הימים - ימי "בית שני". "לך" אלו ה'ל"ו' נרות דחנוכה. "כתנת פסים" עולה בגימטריא: "מתתיהו בן יוחנן כ"ג" - כ'ה' ג'דול', ש"ע"ו ובזכותו נעשה נס - ל"ו נרות דחנוכה.

וכל זה קשור במהותו של יוסף אשר מרמז על אור החנוכה ע"פ הפסוק: "והיה בית עשו לקש ובית יוסף ללהבה" כידוע. וכמואר ב'ליקוטי הלכות' שיעקר נס חנוכה היה ע"י הצדק האמת שהוא בחינת יוסף.

או יאמר: שזה טובב על ל"ו צדיקים שבודר שמגינים על הדור. וזהו: ישראל אהב את יוסף כי בן זקנים הוא לך. אלו ה'ל"ו צדיקים שבודר בניו החביבים של מקום והם ה"כתנות פסים" כעין כסות ובגד המגינים על הדור.

ואפשר להסמיק דברי ה"בית יוסף" בשם 'המלאך המגיד' ש"בכתנות פסים" מרומזים כל האבות הקדושים, ש"יעקב מידת ה'תפארת', קיבל את ה'חסד' וה'גבורה', כי כתנות פסים הם - פס לבן, ופס ארגמן. חסד וגבורה". וזהו רמז: על כלליות הצדיקים.

"וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (ל"א, ד')

לא פעם "שנאה ומריבה" נובעת מכך ש"לא יכלו דברו שלום" שלא מדברים ומקדימים שלום, לא מאירים פנים לחבר. עם אמירת שלום אחת אפשר למנוע הרבה מחלוקת ומריבה, וכן הוא באבות ד"ר"ן (אבות כ"ט) "הוי זהיר בשאלית שלום בין אדם לחבירו ואל תבוא לידי מחלוקת".

"ויספר אל אביו ואל אחיו ויגער בו אביו... ויקנאו בו אחיו" (ל"א, י"א')

לכאורה קנאה זו הכתובה לאחר סיפור חלומותיו מה טיבה? הרי האחים לא האמינו לחלומותיו, אם כן מה יש להם לקנאות בו. ואם עיקר הקנאה הייתה על ה"כתנות פסים" כמובא במפרשים - למה לא נכתב פסוק זה ליד כתנות הפסים שקיבל מאביו, שישם קנאו בו אחיו ושנאו אותו.

אולם אפ"ל ע"פ דבריהם "התוכחה מבאי לידי אהבה" (ב"ר נד. מ) וכן: "מינין שכל המקבל תוכחה זוכה לברכה - שכן שלמה מפרש: "ולמוכיחים יונעם ותבוא עליהם ברכת טוב" (דב"ר ו'). וב'ליקוטי מוהר"ן' (ח' תנינא) גדול מעלת התוכחה מהצדיקים האמתים, ולכן אפ"ל שיעקר קנאת האחים נבע מכך שזכה לתוכחה וגערה מאביו שעי"ז זכה לאהבה ולברכה. ולפ"ז מובן הסמיכות של "ויקנאו בו אחיו" ל'ויגער בו אביו'.

"ויקנאו בו אחיו" (ל"א, י"א')

לכאורה מה הדגש על קנאה זו של - אחיו. הרי כל הפרשה מדברת מאחיו, מהו כפל לשון זה של "אחיו"? אך כמאן אפשר ראה למאמרם (ב"ב ק"ה): "בכל אדם מתקנא חוץ מבניו ותלמידיו", ולכן על אף שסיפר לבניו את חלומותיו מדגיש הפסוק שיק "אחיו" המשיכו לקנאות בו ולא "אביו".

"ויאמר הילד איננו" (ל"א ז')

יש להבין למה רק כאן קראה התורה בשם "ילד" ולא בשמו 'יוסף', או 'נער', כפי שכתוב בפסוקים הקודמים.

אולם אפ"ל שכאן שהתברר שיוסף איננו לכך דווקא קראהו ילד, כי הרי עיקר "תולדותיו" של יעקב הם יוסף כדבר הכתוב: "אלה תולדות יעקב יוסף" - ויעקב ויוסף כחדא חשיבי, (ליקו"מ א') ולכן כאן שיוסף איננו, הזכיר ואמר "הילד איננו" - ש"תולדותיו" של יעקב איננו.

עוד אפ"ל ע"פ הפסוק "טוב ילד מסכן וחכם" שבשעת מסכנותו של האדם - הוא נקרא ילד. והרי עיקר סכנתו של יוסף היה כעת שנעלם ואיננו, לכך כתוב בכאן "הילד".

זוית ראיה <<

והדליקו נרות
בהצרות קדשיך
נאיר את ימי חנוכה
הקדושים
לקרובים ולרחוקים
לבנים ולצאצאים
לקטנים ולגדולים.